

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

DOMINIK SIGETIĆ

RAZVOJ I ORGANIZACIJA NBA LIGE

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2015.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

DOMINIK SIGETIĆ

RAZVOJ I ORGANIZACIJA NBA LIGE
DEVELOPMENT AND ORGANIZATION OF NBA LEAGUE

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Tomislav Hublin, mag.kin.

ČAKOVEC, 2015.

SAŽETAK

Cilj ovog rada je prikazat najuspješniju košarkašku ligu svijeta NBA (National Basketball Association). Prikazat će se kroz pojašnjenje razvoja lige koje uključuje kronološki spomenute događaje i činjenice koji su se događali kroz povijest te tako utjecali na ligu. Također, objasniti će se uloga momčadi, trenera, igrača, menadžera i komesara koji su najviše pridonijeli razvoju i popularnosti lige.

U drugom dijelu će se prikazat današnji izgled i organizacija lige temeljena na njenoj povijesti. Nabrojat će se momčadi koje danas sudjeluju u modernoj NBA ligi te kako su one podijeljene na divizije i konferencije. Nastaviti će se sa segmentima koje donosi svaka NBA sezona, pa će tako biti objašnjeni NBA Draft, Ljetna liga, Regularni dio sezone, All-Star stanka te doigravanje.

Nakon toga će biti objašnjen financijski sustav koji podržava samu ligu te će biti spomenuta četiri odgode sezone koje su se dogodila u povijesti lige.

Zatim će uslijediti objašnjenja nekih od segmenata svojstvenih isključivo za NBA ligu. Tako će biti objašnjena razvojna liga te ženska košarkaška liga a zatim i dio lige koji ju oplemenjuje, NBA Cares.

Na kraju će uslijediti zaključak rada.

KLJUČNE RIJEČI: *NBA, povijest košarke, organizacija, sustav natjecanja, financijski sustav*

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. POVIJEST NBA LIGE	4
2.1. Kronološka povijest i razvoj lige	5
2.2. NBA liga od 2000. do danas	18
2.3. Povijest Hrvata u NBA ligi	24
2.3.1. Krešimir Čosić.....	24
2.3.2. Dražen Petrović	24
2.3.3. Dino Rađa.....	25
2.3.4. Toni Kukoč.....	25
3. ORGANIZACIJA NBA LIGE	26
3.1. Podjela momčadi na divizije i konferencije.....	26
3.2. Draft NBA lige.....	27
3.3. Ljetna liga	28
3.4. Regularni dio sezone.....	28
3.5. All-Star stanka	29
3.6. Doigravanje.....	29
4. FINANCIJSKI SUSTAV	31
4.1. Salary cap.....	31
4.2. Štrajk u NBA ligi	33
5. OSTALE ZNAČAJKE NBA LIGE	34
5.1. Razvojna liga	34
5.2. Ženska NBA liga	35
5.3. NBA Cares	35
6. ZAKLJUČAK	36
7. LITERATURA.....	37

1. UVOD

NBA (engl. *National Basketball Association*) je košarkaška liga koja se igra na području SAD-a i Kanade. Sama košarka kao igra je nastala u SAD-u u gradiću Springfield u državi Massachusetts od strane Kanađanina dr. Jamesa Naismitha. Pravila koja je on postavio 1891. i dalje su osnova košarke u cijelom svijetu pa tako i u NBA ligi.

NBA liga se često smatra jednom od najboljih sportskih (ne samo košarkaških) liga svijeta. Takvom se smatra iz više perspektiva a najznačajnije su financijska, marketinška, perspektiva popularnosti, atraktivnosti i sl. Ipak, svega toga ne bi bilo kada svojoj publici ne bi pružala najkvalitetniju košarku na planeti. Iako se Euroliga kroz godine poboljšala kvalitetom, NBA i dalje neprikosnoveno zauzima prvo mjesto u svijetu košarke.

Ovaj rad će prikazati povijest lige te razvitak do današnjeg oblika te kako je NBA liga postala globalan fenomen.

2. POVIJEST NBA LIGE

NBA liga nastala je iz BAA lige (engl. *Basketball Association of America*) koja je okupila momčadi iz manjih liga, ABL (engl. *American Basketball League*) i NBL (engl. *National Basketball League*). BAA je tada zbog pravnih komplikacija prisiljena mijenjati ime te ga mijenja u NBA (engl. *National Basketball Association*) koje ostaje sve do danas (https://en.wikipedia.org/wiki/National_Basketball_Association).

U ovom poglavlju će se kronološki opisati povijesni razvoj NBA lige. Tako će biti spomenute sve tehničke i organizacijske promjene koje su utjecale na ligu. Također, biti će spomenuti i najbolji klubovi u povijesti te najbolji treneri i igrači kroz povijest koji su razvili ligu na igračkom planu te planu popularnosti i bez kojih liga danas ne bi mogla biti ono što jest. Gotovo svi spomenuti su članovi Košarkaške kuće slavnih u Springfieldu, nazvane prema izumitelju košarke dr. Jamesu Naismithu (engl. *Naismith Memorial Basketball Hall of Fame*).

2.1. Kronološka povijest i razvoj lige

Prva sezona BAA lige je započela 1946. i brojala je tek 11 momčadi a regularni dio se sastojao od 60 utakmica za svaku momčad. Prvaci su bili Philadelphia Warriors i a sezona nije završila spektakularno ali je ipak dobila određenu pažnju. Liga je bila priznata, momčadi su dobivale članke u lokalnim novinama iako izvještavanje još nije bilo popularno a televizija se tek počela razvijati.

U sezoni 1947/1948 je došlo do smanjenja broja utakmica sa 60 na 48 zbog smanjenja broja momčadi s 11 na 7. Zbog neuravnoteženosti dodani su Baltimore Bullets iz ABL lige koji su odmah i osvojili naslov. Liga je nailazila na poteškoće jer je manji broj utakmica donio i manje prihode. Igra je bila fizički žestoka pa je stoga promijenjeno pravilo koje se tiče prekršaja, umjesto pet igrač može napraviti šest prekršaja.

BAA liga je imala najbolje dvorane u velikim gradovima ali NBL, u kojoj su igrale momčadi iz manjih gradova, je imala najbolje igrače. No, to se promijenilo 1948. kada su četiri najbolje momčadi iz NBL-a prešle u BAA. To su bili Fort Wayne, Rochester, Indianapolis i Minneapolis. Tako su se preko noći najbolji igrači i najbolje dvorane te najveća medijska pozornost našli pod istim krovom po prvi puta. Pojavljuje se i prva vodeća sportska atrakcija, bio je to centar George Mikan in Minneapolis koji je revolucionirao košarkašku igru i bio najbolji strijelac te donio naslov Minneapolis Lakersima što je bio početak stvaranja dinastije.

Ljeto 1949. je donijelo jasniju sliku profesionalne košarke. Šest preostalih momčadi iz NBL lige se pridružilo BAA ligi koja je tada preimenovana u NBA. Liga je podijeljena na Istočnu, Centralnu i Zapadnu diviziju. Prvaci prve NBA sezone su bili ponovno Minneapolis Lakersi s nezaustavljivim Mikanom na čelu, no s čestim prigovorima kako je teren u Minneapolisu uži te zbog toga Lakersi imaju dominaciju u obrambenom dijelu igre.

Nakon toga, u sezoni 1950/1951, NBA radi reorganizaciju te prelazi sa 17 momčadi na njih 11 koje su podijeljene u dvije divizije (Istočnu i Zapadnu). U ovoj sezoni dolazi i do jednog od najznačajnijih događaja u povijesti lige a to je dolazak prvih Afroamerikanaca u ligu. Chuck Cooper je postao prvi tamnopusiti igrač izabran na draftu

od strane Boston Celticsa čiji je trener bio jedan od „najvećih“ u povijesti, Red Auerbach. Nat Clifton je postao prvi tamnoputi igrač koji je potpisao profesionalni ugovor s NBA klubom (New York Knicks), dok je Earl Lloyd bio prvi tamnoputi igrač koji je igrao u utakmici regularne sezone. 2. ožujka 1951. odigrana je i prva All-Star utakmica. Najbolji igrači odigrali su revijalni susret u Boston Gardenu. Utakmicu je gledalo 10 000 ljudi što je bilo daleko više od utakmica ostatka sezone u kojima je prosjek bio 3 500 gledatelja. Odmah je postalo jasno da je All-Star susret spektakl vrijedan ponavljanja. Te je godine odigrana i prva sedma utakmica finalne serije a pobijedili su Rochester Royalsi nadvisivši New York Knickse.

Nova sezona donijela je promjenu u proširenju reketa koji više nije iznosio 1.82 m već 3.65 m. Ova promjena napravljena je u svrhu smanjenja dominacije visokih centara koji su do tada mogli konstantno stajati pod košem. No, Georga Mikana to nije zaustavilo već mu je otvorilo još više prostora za igru s loptom u reketu zbog toga što mu se ostatak obrane nije smio približiti.

U sezoni 1953/1954 je na snagu stupilo pravilo kojim se htjelo smanjiti broj prekršaja. Po novom pravilu igrač je smio napraviti najviše dva prekršaja po četvrtini i to je zaista smanjilo učestalo zaustavljanje igre. Ova sezona značajna je i po tome što su utakmice NBA lige po prvi puta prikazivane na nacionalnoj televiziji u SAD-u. Prikazano je 13 utakmica za što je televizija DuMont Television Network platila danas zanemarivih 39 000 dolara. Doigravanje je započelo po kružnom sistemu, 3 najbolje momčadi iz svake divizije igrale su međusobno da se izdvoje momčadi koje će proći u finale. U takvom sustavu ponovno su se najbolje snašli Lakersi koji su osvojili peti naslov u 6 sezona i posljednji u gradu Minneapolisu (kasnije sele u Los Angeles).

Dva velika događaja su se odvila prije početka sezone 1954/1955. Mikan je najavio povlačenje iz aktivne košarke, a još veća vijest bila je uvođenje ograničenja napada na 24 sekunde. Uz to, postavljen je broj prekršaja prije nego što momčad uđe u bonus (bacanje slobodnih bacanja poslije svakog prekršaja). Ta dva nova pravila zadržana su do danas te su započela košarkašku revoluciju. Broj poena po utakmici odmah je porastao te je više igrača pojedine momčadi sudjelovalo u postizanju poena. Sve to košarku je učinilo dinamičnom i atraktivnom igrom te je od tad broj košarkaških poklonika neprestano rastao. Danny Biaspone, vlasnik momčadi Syracuse koja je te

sezone bila NBA prvak, zauvijek će imati svoje mjesto u povijesti NBA lige kao čovjek koji je izumio sat za ograničavanje vremena napada. Njegovo ime je postalo sinonim za taj sat. Ovo pravilo je imalo trenutačan, kompletan i dugotrajan uspjeh. Ta ideja je pomijenila i spasila košarku.

Sezonu kasnije se u tim novim pravilima najbolje snašao Bob Petit, najbolji novak prethodne sezone koji je sada postao i prvi osvajač MVP (engl. *Most Valuable Player*) nagrade. Uz njega „najubojitijim“ igračem se tada smatralo Paula Arizina koji je imalo kompletan napadački arsenal.

Ipak, ova dva igrača su se teško mogla suprotstaviti Boston Celticsima koji 1956. počinju stvarati momčad koja će stvoriti najdugovječniju NBA dinastiju. Jednom od najboljih razigravača svih vremena, Bobu Cousyju, u Celticsima se pridružio Bill Sharman te Bill Russell. Uz trenera Reda Auerbacha Boston osvaja svoju prvu titulu 1957., a Celticsi će osvojiti 11 naslova u sljedećih 13 sezona.

1958. Bob Petit i njegovi St. Louis Hawksi su uspjeli nakratko pomrsiti račune Celticsima iz Bostona i osvojiti naslov. U toj sezoni je NBA liga poduzela velike korake kako bi učvrstila svoje ime kao moćne lige kada su Fort Wayne Pistonsi preseljeni u Detroit a Rochester Royalsi u Cincinnati. Na taj način su gotovo sve momčadi bile u velikim gradovima a samim time i na velikim tržištima.

Sljedeće sezone u ligu dolazi, i odmah postaje zvijezda, Elgin Baylor kao član Minneapolis Lakersa. Odmah dolazi do finala no biva poražen od strane Boston Celticsa koji su uzeli naslov i počeli niz od 8 uzastopnih godina u kojima će osvajati naslove prvaka.

Sezonu 1959/1960 je obilježio dolazak jednog od najdominantnijih košarkaša svih vremena. Bio je to 217 cm visok i 125 kg težak centar Philadelphia Warriorsa, Wilt Chamberlain. U svojoj prvoj sezoni, u kojoj se broj utakmica svake momčadi povećao sa 72 na 75, uzeo je i nagradu za najboljeg novaka lige i nagradu za najkorisnijeg igrača. U prosjeku je bilježio 37.6 poena i 27 skokova po utakmici. Jedini koji mu se koliko toliko mogao suprotstaviti je bio Bill Russell iz Boston Celticsa te će tako započeti prvi veliki rivalitet između dvojice igrača koji će biti upamćen sve do danas. Iako je Chamberlain napadački pružao dosta bolje igre, prvaci su i dalje bili Russellovi Celticsi koji su gajili momčadsku igru.

Liga se brzo mijenjala. 75 utakmica po momčadi iz prošle sezone je zamijenila brojka od 79 utakmica. Nakon osvajanja Olimpijskih igara u Rimu 1960. u ligudolaze dvije nove zvijezde, Oscar Robertson i Jerry West. West je došao u Lakerse koji su preseljeni iz Minneapolisa u Los Angeles gdje će kasnije doživjeti mnoge uspješne sezone, dok će West zasjati u službenom logu NBA lige koji je ostao do danas nepromijenjen.

Osim Los Angelesa još jedan grad s velikim tržištem dobiva klub. Bio je to Chicago a klub je nosio ime Packers. No, ubrzo će se klub preseliti u Baltimore. Liga je tada bila sastavljena od 9 momčadi i doživljavala je neke povijesne igračke trenutke i rekorde koji nisu srušeni do danas a vjerojatno i nikada neće biti srušeni. Za prvi se pobrinuo Wilt Chamberlain koji je bilježio čak 50.4 poena po utakmici. Osim toga, 2. ožujka 1962. je postigao 100 poena New York Knicksima što je ostao nenadmašiv učinak u jednoj utakmici. Još je jedan rekord bio postignut te sezone a za njega se pobrinuo Oscar Robertson. On je postao jedini igrač u povijesti koji je sezonu završio s „trostrukim“ učinkom (minimalno 10 poena, 10 skokova i 10 asistencija po utakmici). Prosječno je bilježio 30.8 poena, 12.5 skokova i 11.4 asistencije po utakmici. Ipak, sve to nije bilo dovoljno jer Celticsi i dalje osvajaju najprestižniju nagradu, naslov prvaka NBA lige.

Dok Celticsi osvajaju naslove, ostale momčadi se pitaju može li ih se uopće zaustaviti jer naslov osvajaju i u sezoni 1963/1964 u koju su ušli bez ponajboljeg igrača Boba Cousyja. Tada u ligu pak ulaze Jerry Lucas i Nate Thurmond, impresivni visoki igrači. Zahvaljujući svim tim sjajnim igračima pristiglima u ligu, NBA liga postaje sve popularnija i primamljivija televizijama, što dovodi do brzog porasta prihoda za cijelu ligu. Zbog toga su svoju poziciju htjeli zaštititi sami igrači te su krenuli u osnivanje Udruge igrača koju liga nije htjela prihvatiti. Igrači su zaprijetili štrajkom u smislu neodigravanja All-Star utakmice a budući da je to trebala biti prva All-Star utakmica prenošena izravno na nacionalnoj televiziji čelništvo lige je moralo popustiti. Udruga igrača je tako službeno potvrđena te je s vremenom uvelike unaprijedila prava NBA košarkaša.

U međuvremenu momčadi čine sve kako bi se zaustavila dominacija Boston Celticsa. U tome prednjači Philadelphia koja je dobila svoj klub 76erse nakon što su Warriorsi iz

Philadelphie preseljeni u San Francisco. Naime, Philadelphia baš iz San Francisca u svoje redove dovodi Chamberlaina te radi na okosnici momčadi koja će pokušati zaustaviti Celticse. Ipak, Celtici osvajaju naslov 1965. Također, 1965. dolazi i do novog proširenja reketa s 3.65 m na 4.87 m, kako bi se dodatno ograničila dominacija centara.

1966. pokazat će se kao godina u kojoj će Boston osvojiti posljednji od 8 uzastopnih naslova prvaka u nizu. Red Auerbach je po posljednji put vodio Celticse s klupe a svojim nasljednikom za sljedeću sezonu je imenovao igrača Billa Russella.

Bill Russell je tako postao prvi Afroamerikanac na poziciji trenera nekog kluba u profesionalnim američkim ligama. No, nije uspio održati Bostonov niz nepobjedivosti te su 1967. prvacima postali Philadelphia 76ersi predvođeni Wiltom Chamberlainom i Billyjem Cunninghamom. Philadelphia je u finalu nadvisila San Francisco i Ricka Barryja, najboljeg strijelca lige. Te sezone su ligi priključeni Chicago Bullsi. Na taj način su nastale dvije konferencije sa po 5 momčadi pa je doigravanje doživjelo određene promjene. Prvoplasirana momčad igrala je protiv četvrtoplasirane momčadi na kraju regularne sezone.

U sezoni 1967/1968 NBA liga i dalje doživljava ekspanziju. Ligi su se pridružili Seattle SuperSonicsi i San Diego Rocketsi. NBA je sada brojao 12 momčadi te se po prvi puta igrala sezona od 82 utakmice. No, napredak koji je liga doživjela je potaknuo određene ljude na osnivanje konkurentne profesionalne lige. Tako je osnovana ABA (engl. *American Basketball Association*), liga s 11 momčadi koje su odigrale 78 utakmica. Gradovi poput Dallasa, Denvera, Houstona i Oaklanda nisu uspijevali privući NBA momčadi, a pojavom ABA lige su mogli imati svoje profesionalne košarkaške momčadi. Ta je liga dobila na kredibilitetu kada je NBA legenda, George Mikan, imenovan za prvog komesara ABA lige. Također je i aktivna NBA zvijezda, Rick Barry, prešao u novu ligu u redove Oaklanda. Usprkos tome, NBA liga je i dalje normalno funkcionirala a prvaci su ponovno postali Boston Celtici na čelu sa Billom Russellom koji je bio trener-igrač. Wilt Chamberlain je pak postavio još jedan rekord imajući više od 20 poena, skokova i asistencija na jednoj utakmici. Ostvario je to u utakmici protiv Detroit Pistonsa kada je zabilježio 22 poena, 25 skokova i 21 asistenciju.

Sezonu kasnije, Chamberlain odlazi u Los Angeles Lakerse koji tako počinju stvarati momčad za naslov. Osim njih napredak doživljava i momčad iz najvećeg grada. New York Knicksi kao novaka dovode Walta Fraziera te Davea DeBusschera iz Detroita. NBA se širi na 14 momčadi jer su se pridružile momčadi iz Milwaukeeja i Phoenixa, dok su Hawksi preseljeni u Atlantu gdje su i danas. Iako su Lakersi oformili moćnu okosnicu momčadi s Chamberlainom, Baylorom i Westom, ponovno su izgubili u finalu od Boston Celticsa. Tako su Celticsi osvojili 11. naslov u 13 sezona te se poslije toga umirovio Bill Russell. Te sezone se po prvi puta dogodilo i da dvije najprestižnije individualne nagrade osvoje novaci. Elvin Hayes bio je najbolji strijelac dok je Wes Unseld bio najkorisniji igrač.

Nakon umirovljenja Billa Russella, Boston pada te ne uspijeva ući ni u doigravanje. Lakersi su ponovno pomislili kako je ovo njihova godina no u finalu 1970. ponovno bivaju poraženi. Ovog puta su ih pobijedili New York Knicksi koji su do finala došli pobijedivši Milwaukee Buckse za koje je tada kao novak krenuo igrati Lew Alcindor. On je kasnije promijenio ime u Kareem Abdul-Jabbar te postao prvi strijelac u povijesti lige. Knicksi su u 7 utakmica svladali Lakerse predvođeni Willisom Reedom, najkorisnijim igračem te sezone.

Sljedeće sezone liga se širi s novim momčadima u Buffalu, Clevelandu i Portlandu. Sustav se podijelio na dvije konferencije s po 4 divizije. Godine 1965. je devet momčadi igralo 360 utakmica te je nastupilo 108 igrača. Samo 5 godina kasnije, NBA sezona je otvorena sa 17 momčadi koje su odigrale 697 utakmica s 204 igrača. Apsolutnu dominaciju u toj sezoni 1970/1971 pokazuje Abdul-Jabbar koji odvođi Milwaukee Buckse do naslova prvaka pobijedivši u finalu Baltimore i njihovu zvijezdu Earla Monroea.

Lakersi su pak, nakon silnih razočaranja u utakmicama finala protiv Celticsa, izgubili Elgina Baylora za narednu sezonu zbog ozljede. Također bili su i sve stariji te im nisu davali previše šanse da napokon osvoje naslov. No, te sezone Lakersi postavljaju rekord od 33 uzaspone pobjede koji stoji i danas. Nakon takve briljantne sezone su ušli u finale 1972. i napokon osvojili naslov prvaka protiv New York Knicksa.

Nakon toga Knicksi nisu ostali mirni. Sljedeće sezone su se pojačali Earlom Monroeom te Jerryjem Lucasom. Prije velikog finala s Lakersima, čekala ih je momčad

s najboljim omjerom pobjeda i poraza. Bili su to Boston Celticsi građeni oko Johna Havliceka. Ipak, Knicksi su bili prejaki te su otišli u finale gdje su svladali Lakerse. Valja spomenuti i kako je te sezone Nate Archibald ušao u najbolju petorku lige iako njegov klub nije ušao ni u doigravanje. Predvodio je NBA s 34 poena i 11.4 asistencije po susretu.

New York Knicksi nakon svog drugog naslova kreću u reorganizaciju momčadi a Boston Celticsi se vraćaju na staze slave te u finalnoj seriji 1974. igraju protiv Bucksa. Seriju je obilježio dvoboj između centara Owensa i Abdula-Jabbara a Celticsi su izašli kao pobjednici. Te sezone je liga poboljšala statističko praćenje utakmica te su od ove sezone ukradene lopte i blokade postale dio standardne statistike.

Kako se bližio početak nove sezone dvije najjače momčadi iz ABA lige, Denver Nuggets i New York Netsi, su odlučili preseliti u NBA. Time su najavili propast ABA lige. Na čelo NBA lige dolazi Larry O'Brien koji je bio poznat po svojim političkim i pregovaračkim vještinama. Kasnije će službeni pehar prvaka NBA lige nositi upravo njegovo ime. Što se tiče zbivanja na parketu, Boston 1976. dolazi do svojeg 13. naslova prvaka. Lakersi pak rade potez za budućnost te u svoje redove dovode Abdula-Jabbara.

Nakon što su Nuggets i Netsi odlučili preseliti u NBA, isto su u sezoni 1976/1977 učinili i Indiana Pacersi te San Antonio Spursi. Učinili su to po cijeni od 3.2 milijuna dolara a ABA liga je prestala postojati. U Americi se ovaj događaj često naziva „spajanje liga“ (engl. *the merger*). Ostatak ABA igrača se pridružilo ligi putem drafta. NBA liga se sada sastojala od 22 momčadi, te se njih 12 kvalificiralo u doigravanje. Preko drafta iz ABA lige se priključio i Julius Erving koji će postati jedan od najatraktivnijih igrača u povijesti. Ipak, njegovi 76ersi gube u doigravanju od kasnijih prvaka Portland Trail Blazersa, predvođenih centrom Billom Waltonom.

Sezonu kasnije, Bill Walton je pretrpio lom stopala te Portland nije uspio izboriti zapaženiji rezultat u doigravanju. Na svoje su tako došli Washington Bullets koji osvajaju naslov 1978. Ove sezone dogodila su se i dva incidenta koji su ostali zapamćeni do danas. U oba se radi o fizičkom obračunu. Prvo je zvijezda Jabbar slomio ruku perspektivnom Bensonu, a zatim je Kermit Washington udario Tomjanovicha te mu uzrokovao teže ozljede čeljusti, oka i lica. Jabbar je bio kažnjen s 5 000 dolara a

Washington s 50 000. U to vrijeme bile su to velike kazne a liga je pokazala nultu toleranciju na nasilje koje se drže i danas.

U sljedećoj sezoni u kojoj je najkorisnijim igračem proglašen Moses Malone, dolazi do jačanja novih klubova. Tako su San Antonio Spursi, predvođeni Georgeom Gervinom, bili drugi na Istoku. Seattle SuperSonicsi su otišli korak dalje nego prethodne sezone i osvojili NBA ligu 1979.

Sljedeća sezona 1979/1980, ostat će upamćena u povijesti lige iz više razloga. Uvedena je linija iza koje ubačaj u koš vrijedi tri poena što će u desetljećima kasnije promijeniti način igranja košarkaške igre. Također, Salt Lake City je dobio momčad Utah Jazz. Ipak, sezona će ostati zapamćena po dolasku Ervina Johnsona i Larryja Birda u NBA ligu. Karizma i talenat koje su posjedovali ova dva igrača te njihovi međusobni dvoboji, ostat će zapamćeni kao jedni od najljepših trenutaka NBA lige. Bird je otišao u Boston Celticse, dok je Ervin Johnson otišao u Los Angeles Lakerse. Tu ponovno počinje sraz između dva najuspješnija kluba u povijesti lige. U toj prvoj sezoni, Bird je osvojio nagradu za najboljeg novaka lige, no Johnson je uzeo još veću nagradu. Sa svojim Lakersima je otišao do finala i u šestoj utakmici napravio nezapamćen podvig. Naime, u toj utakmici zbog ozljede nije mogao nastupiti Jabbar. Lakersi su se odlučili za riskantan potez te su na poziciju centra stavili razigravača Ervina Johnsona. Tako je Johnson startao kao centar a kroz utakmicu igrao i ostale četiri pozicije. Ta se utakmica pamti kao jedna od najboljih izvedbi pojedinog igrača u povijesti. Johnson je postigao 42 poena te imao 15 skokova i 7 asistencija te Lakersima donio naslov. Johnson će ostati upamćen i kao jedini igrač u povijesti koji je započeo barem jednu utakmicu na svakoj od pet pozicija. S druge strane, NBA liga i dalje napreduje. Ovog puta na tehničkoj bazi. Naime, Darryl Dawkins je te sezone slomio dvije table što je odgodilo utakmice. To je ligu primoralo nabaviti kvalitetnije i modernije obruče i table kako ne bi dolazilo do prekida i odgađanja utakmica. Inače, Dawkins je bio prvi igrač koji je u NBA došao direktno iz srednje škole, bez prvotnog odlaska u sveučilišnu ligu NCAA (engl. *National Collegiate Athletic Association*). Kasnije će isto učiniti velikani poput Bryanta i Garnetta.

Sezone 1980/1981 NBA obitelji se priključuje i 23. klub, Dallas Mavericksi. Tom prilikom je liga odlučila napraviti razmještaj na zemljopisnoj osnovi. Tako su

Milwaukee Bucks i Chicago Bulls preseljeni u Istočnu konferenciju, dok su San Antonio Spurs i Houston Rockets završili na zapadu. Te sezone Red Auerbach radi jedan on najboljih poteza u povijesti lige što se tiče dovođenja igrača. Kao menadžer Boson Celticsa je razmijenio prvi i trinaesti izbor drafta 1980. za Golden Stateov treći izbor drafta i centra Roberta Parisha. Trećim izborom je uzeo krilnog centra Kevina McHalea iz Minnesote. Na taj način je Boston napravio okosnicu momčadi s Birdom, Archibaldom, Parishem i McHaleom. Ova momčad odmah osvaja naslov te nagoviješta ponovnu dominaciju Celticsa.

Lakersi, veliki Celticsovi rivali, bili su odlučni u pokušaju zaustavljanja kolega iz Bostona. Stoga su za trenera doveli jednog od najpoznatijih trenera i menadžera, Pata Rileya, koji je bio član nekadašnje trijumfalne momčadi Lakersa. Los Angeles tako dolazi do finala gdje su očekivali Boston, no tamo su se našli Philadelphia 76ersi koje su uspjeli savladati i osvojiti naslov 1982. U toj slavljeničkoj momčadi našao se i Bob McAdoo koji je došao u Lakerse usred sezone. Prethodne tri sezone je bio najbolji strijelac lige no odlučio je srozati vlastitu statistiku dolaskom u Lakerse kako bi osvojio naslov prvaka. Kasnije će ovaj potez nagnati mnoge igrače da svoju sebičnost ostave po strani u svrhu timske igre i osvajanja najprestižnije nagrade, naslova prvaka NBA lige.

Philadelphia, razočarana gubitkom finala, sljedeće sezone dovodi Mosesa Malonea. Snažni centar tako je bio uparen s Juliusom Ervingom te su nade da će ove sezone uspjeti otići do kraja porasle. To se pokazalo opravdanim. 76ersi su ušli u finale protiv ozlijeđenih Lakersa kojima nije igrao James Worthy i Bob McAdoo. Philadelphia je finalnu seriju osvojila bez izgubljene utakmice te postala prvakom 1983.

Sljedeće sezone NBA liga doživljava velike promjene. Larry O'Brien odlazi u mirovinu s mjesta komesara lige. Na njegovu poziciju dolazi David Stern, koji je do tada bio izvršni potpredsjednik lige. Kao četvrti komesar NBA lige, Stern će podići ligu na novu marketinšku razinu koja će ligi donijeti popularnost na globalnoj razini. Stern je odmah na početku povećao dohotke momčadi, razvio sistem školarina i uveo anti-dopinšku kontrolu. Na čelnoj poziciji se zadržao 30 godina. U sustavu natjecanja je došlo do promjena u sistemu doigravanja. Broj momčadi koje sudjeluju u doigravanju proširen je s 12 na 16. Po prvi puta u povijesti su NBA prvaci trebali pobijediti u četiri runde u doigravanju (prva runda, polufinale konferencije, finale konferencije, finale

lige). U tom sistemu su Lakersi ponovno lagano došli do finala. S druge strane, Boston ima poteškoća protiv New York Knicksa predvođenih Bernardom Kingom. Ipak, Celticsi su ušli u finale te pobijedili Lakerse 1985.

Prije sezone 1984/1985 je održan jedan od najboljih draftova u povijesti lige. Tada su u ligu pristigli igrači poput Michaela Jordana, Hakeema Olajuwona, Charlesa Barkleya i Johna Stocktona. Jordan je osvojio nagradu za najboljeg novaka iako na draftu nije izabran prvi. Izabran je tek treći od strane Chicago Bullsa što se smatra jednom od najvećih „krađa“ u povijesti drafta. Te je sezone Larry Bird kao najbolji igrač lige vodio Celticse do finala i ponovnog okršaja s Lakersima. Nakon osam poraza od Bostona u finalima, Lakersi su konačno pobijedili Celticse i postali prvaci pobijedivši zadnju utakmicu u Boston Gardenu. Abdul-Jabbar je osvajanjem nagrade najkorisnijeg igrača finala postao najstariji igrač u povijesti lige kojem je to pošlo za rukom.

Nova sezona je sa sobom donijela i novu nagradu. Dodjeljivala se za igrača koji je najviše napredovao. Prvi laureat je bio Alvin Robertson koji je ujedno proglašen i najboljim obrambenim igračem lige. Ponovno je putem drafta u ligu došao veliki broj kvalitetnih igrača od kojih se ističu Patrick Ewing, Joe Dumars, Karl Malone i Chris Mullin. Celticsi su napravili važnu razmjenu kojom su dobili Billa Waltona. Svi su bili spremni na novi finalni okršaj Lakersa i Celticsa. Međutim, Lakersi gube u finalu zapadne konferencije od Houston Rocketsa predvođenih Hakeemom Olajuwonom i Ralphom Sampsonom. Ipak, Boston je bio prejak te je slavio naslov prvaka 1986.

Sezone 1986/1987 Jordan je počeo pokazivati što može i u kakvog će se igrača razviti. Bilježio je čak 37.1 poen po utakmici a u doigravanju je Bostonu zabio čak 63 poena u jednoj utakmici. Ipak, Celticsi su pobijedili Chicago Bullse i došli do finala gdje su ih čekali Lakersi. Cijele je sezone Los Angeles dominirao pa tako i u finalu protiv Bostona. Na kraju sezone je NBA liga objavila kako će 1988. dodati momčadi iz Charlotte i Miamijsa a 1989. momčadi iz Orlanda i Minnesote. Tako će liga od sezone 1989/1990 brojati 27 momčadi.

Prije toga, u sezoni 1987/1988, Jordan je nastavio oduševljavati košarkaški svijet. Postao je prvi i još uvijek jedini igrač koji je osvojio nagrade za najkorisnijeg igrača, najboljeg strijelca i najboljeg obrambenog igrača u istoj sezoni. Te je sezone bio i MVP All-Stara te pobjednik natjecanja u zakucavanjima. Ipak, na njegovom istoku su

dominirali Detroit Pistonsi koji su ušli u finale protiv Lakersa. Detroit je imao mladu te vrlo perspektivnu momčad predvođenu Isiahom Thomasom, Joeom Dumarsom, Billom Laimbeerom te Dennisom Rodmanom. Trener svim ovim igračima je bio jedan od najboljih u povijesti, Chuck Daly. On je uspio iz svoje mlade momčadi izvući najbolje ali to ipak nije bilo dovoljno da se u finalu pobijedi Los Angeles Lakerse.

Već sljedeće sezone su Pistonsi stasali te su se ponovno našli s Lakersima u finalu. Lakersi su finalnu seriju morali igrati bez ozlijeđenih Ervina Johnsona i Byrona Scotta. Pistonsi su to iskoristili te došli do naslova prvaka 1989.

Uoči sezone 1989/1990 je došlo do dolaska prvih Europljana u NBA ligu. Među njima je bio i Dražen Petrović, jedan od najboljih europskih košarkaša svih vremena i među najboljim Europljanima u NBA ligi u povijesti. Petrović je došao u Portland gdje se nije previše naigrao ali je u svojoj prvoj sezoni došao do finala. Portland Trail Blazersi, predvođeni fenomenalnim Clydeom Drexlerom, su se tada u finalu susreli s prošlogodišnjim prvacima iz Detroita. Oni su u finalu Istočne konferencije pobijedili Chicago Bullse koji su dolaskom Phila Jacksona na poziciju trenera najavljivali pohod na brojne naslove 90-ih. Detroit je nadigrao Portland te uzeo svoj drugi uzastopni naslov prvaka.

Početakom 90-ih, u prvoj sezoni 1990/1991, postavljena su dva rekorda koja traju i danas. Prvo je Scott Skiles imao 30 asistencija u jednoj utakmici a zatim su Phoenix Sunsi ubilježili čak 107 poena u jednom poluvremenu. Oba rekorda dogodila su se protiv Denver Nuggetsa. U međuvremenu, Jordan je predvodio Bullse do finala protiv Lakersa i okršaja s Johnsonom. Jordan, koji je imao veliku podršku u vidu Scottieja Pippena, je bio bolji te je donio Chicagu naslov prvaka, prvi od šest.

Uoči sljedeće sezone, Ervin Johnson je obznanio javnosti kako je HIV pozitivan. Odmah se povukao iz NBA lige i svoje vrijeme posvetio obučavanju javnosti o ovoj opakoj bolesti. Tako je završila karijera jednog od najboljih košarkaša svih vremena, koja je uključivala pet naslova prvaka te tri nagrade za najkorisnijeg igrača lige. Ova sezona će biti posljednja i za Larryja Birda zbog bolova u leđima. NBA je hitno trebala nove zvijezde kojim će se okrenuti a za to se pobrinuo Michael Jordan osvojivši još jedan naslov prvaka 1992., uz pomoć Pippena i Horacea Granta. Bullsi su u finalu

istoka pobijedili Cleveland s odličnim tricašem Markom Priceom, a u finalu su ponovno bili bolji od Portland Trail Blazersa.

Osim što je NBA liga u Jordanu dobila jednog od najpopularnijih sportaša općenito, htjeli su i na reprezentativnom planu svijetu prikazati atraktivnost NBA košarke. Zbog toga su 1992. na Olimpijske igre u Barcelonu poslali svoju najbolju momčad koja je ubrzo dobila nadimak „Momčad snova“ (engl. „*Dream Team*“). Nju su činili Jordan, Barkley, Ewing, Bird, Johnson, Robinson, Pippen, Malone, Stockton, Mullin, Drexler i Laettner. Potonji nije napravio zavidnu NBA karijeru, no svi ostali su ušli u Košarkašku kuću slavnih. Htjeli su dokazati da im se nitko u svijetu ne može niti približiti, a najviše su bili motivirani protiv Hrvatske znajući da će jedino protiv Hrvata morati igrati punom snagom. U finalu su pobijedili upravo Hrvatsku predvođenu Petrovićem, Kukočem i Rađom. Na taj su način potaknuli sljedeće generacije najboljih NBA košarkaša da igraju za reprezentaciju. „Momčad snova“ je bila apsolutni hit u Barceloni te je NBA dobio još više poklonika u cijelom svijetu. Možda najbolji među njima na olimpijskom turniru je bio Charles Barkley koji će nakon Barcelone u NBA sezoni 1992/1993 osvojiti nagradu za najkorisnijeg igrača predvođeni svoje Phoenix Sunse do finala. Tamo su ih dočekali Jordanovi Bulls koji su ipak bili prejak. Jordan je u finalu bilježio 41 poen po utakmici. Valja spomenuti kako je najboljim novakom ove sezone proglašen Shaquille O'Neal, koji će postati jedan od najdominantnijih košarkaša u povijesti. Bila je to i posljednja sezona 28-godišnjeg Dražena Petrovića koji je poginuo 7. lipnja 1993. u automobilskoj nesreći u Njemačkoj. U New Jersey Netsima je konačno dobio priliku te je sezonu okončao s 22.3 poena i 3.5 asistencije po utakmici.

Najveća vijest sezone 1993/1994 je došla mjesec dana prije prve utakmice sezone. Michael Jordan je najavio da se povlači iz košarke s 30 godina. Tu odluku je objasnio kako je osvojio sve što se u košarci može osvojiti. Jordanov odlazak nije bio dobar za marketinšku stranu lige, ali je sama liga postala zanimljivija zbog toga što se više momčadi natjecalo za Larry O'Brien pehar. U finalu su se tako našli New York Knicksi i Houston Rocketsi. Olajuwon je nadvisio Ewinga u dvoboju centara te su Rocketsi postali prvaci. Treći veliki centar tog doba, David Robinson, je bio najbolji strijelac lige ubacivši u posljednjem kolu Los Angeles Clippersima čak 71 poen.

Nakon pauze od jedne sezone, Jordan je odlučio vratiti se košarci. Iako su Bulls i te sezone ispali u doigravanju od Orlando Magica, Jordan je vratio nadu u osvajanje naslova u sljedećim sezonama. Magic je došao do finala 1995. predvođen O'Nealom i Anferneeem Hardawayom. No, izgubili su od iskusnijih Houstona Rocketsa i Hakeema Olajuwona. Prvak se nije promijenio, no neke stvari jesu. NBA liga je uvela neka nova pravila, uključujući kraću liniju za tri poena kako bi se postizalo više poena po utakmici. Rođene su neke nove zvijezde poput Granta Hilla i Jasona Kidda. John Stockton je pak srušio rekord Ervina Johnsona po broju asistencija te je do danas ostao najbolji asistent lige u povijesti.

Osim što je postao najbolji asistent u povijesti, sezona 1995/1996 je Stockton preuzeo i prvo mjesto u ukradenim loptama u povijesti. Olajuwon je pak pretekao Abdula-Jabbara po broju blokada čiji rekord stoji i danas. Ipak, glavna vijest ove sezone je bila širenje lige. Naime, NBA liga je postala internacionalna. Natjecanju su se pridružile dvije momčadi iz Kanade, Toronto Raptors i Vancouver Grizzlies. Obje momčadi odigrale su solidnu sezonu kao i većina ostalih momčadi, no nitko nije mogao zaustaviti Chicago Bullse. Oni su osvojili naslov imajući u regularnom dijelu sezone čak 72 pobjede i samo 10 poraza. Taj omjer postao je rekordan i do danas nije srušen. Osim Jordana, u Bullsima su dominirali Dennis Rodman u skokovima te Scottie Pippen u svim segmentima igre. Još je jedan igrač dao veliki doprinos rekordnoj momčadi Bullsa, bio je to Toni Kukoč. Hrvat je postao internacionalni igrač s nekom od velikih individualnih nagrada u rukama. Osvojio je nagradu za najboljeg igrača s klupe koji često donose prevagu u šampionskim momčadima. Valja spomenuti i kako je američka reprezentativna momčad nakon sezone otišla na Olimpijske igre u Atlantu te na domaćem terenu osvojila zlato.

I sljedeće sezone Bulls su bili prejak za sve. U finalu Istočne konferencije pobijedili su Miami Heat predvođen Timom Hardawayom i Alonzom Mourningom. Sa zapadne strane su u finale 1997. došli Utah Jazz. Stockton i Malone se nisu mogli oduprijeti jednoj od najboljih momčadi u povijesti košarke te su izgubili. Vrlo važan događaj za NBA se dogodio na All-Star utakmici u Clevelandu te sezone. Povodom proslave 50 godina postojanja NBA lige, izabrano je 50 najboljih igrača u povijesti koji su predstavljeni upravo na tom All-Star susretu. Poslije njih je u ligu pristiglo još mnogo

igrača koji bi mogli završiti na popisu najboljih. Samo su te sezone u NBA ušle buduće zvijezde poput Allena Iversona, Koba Bryanta, Raya Allena, Stevea Nasha i ostalih.

Upravo će Kobe Bryant zajedno sa Shaquilleom O'Nealom sezone 1997/1998 nagovijestiti jedan od najboljih tandema svih vremena. Los Angeles Lakersi su, predvođeni ovom dvojicom igrača, stigli do finala Zapadne konferencije preko odličnog Garyja Paytona i njegovih Seattle SuperSonicsa. No, tu ih je porazila iskusnija momčad Utaha Jazza. Jazz se tako ponovno našao u finalu s Bullsima koji su pobijedili Indiana Pacerse predvođene Reggiejem Millerom. Jordan i društvo ponovno su porazili Stocktona i Malonea koji će ostati upamćeni kao jedni od najboljih igrača svih vremena koji nisu uspjeli osvojiti NBA ligu.

Bullsi su tako došli do svog vrhunca jer poslije toga više nisu osvojili niti jedan naslov. Pojavile su se neke nove momčadi poput Sacramento Kingsa s Chrisom Webberom i Jasonom Williamsom. Ipak, te sezone počinje doba Tima Duncana. Zajedno s Davidom Robinsonom i jednim od najboljih trenera svih vremena Greggom Popovichem je osvojio naslov prvaka 1999. Spursi će sljedećih 15 sezona ulaziti u doigravanje a Tim Duncan će postati jedini igrač s naslovom prvaka u tri različita desetljeća.

U sljedeću sezonu, u kojoj će se prelomiti tisućljeće, ušlo se s raspadom Bullsa. Jordan se umirovio a Pippen je otišao u Portland. S Portlandom je došao do finala Zapadne konferencije. Tamo su ga dočekali Los Angeles Lakersi s bivšim trenerom Philom Jacksonom. O'Neal i Bryant su u sedmoj utakmici priredili jedan od najpoznatijih preokreta u povijesti te došli do finala lige. Tamo su igrali protiv Indiana Pacersa koji nisu imalo odgovor na igru O'Neala. Popularni Shaq je u finalnoj seriji prosječno bilježio 38 poena i 16.8 skokova te je Lakersima donio naslov na početku trećeg tisućljeća. U ljeto te 2000., održavale su se Olimpijske igre u Sydneyu a američka je reprezentacija osvojila zlatnu medalju (<http://www.nba.com>).

2.2. NBA liga od 2000. do danas

Početkom tisućljeća počinje i moderno doba NBA lige. U prvoj sezoni 2000/2001 nezaustavljivi dvojac O'Neal i Bryant odlaze do kraja kada u finalu pobjeđuju Philadelphia 76erse predvođene najkorisnijim igračem Allenom Iversonom, Dikembe

Mutombom i trenerom Larryjem Brownom. O'Neal je dominirao s 30 poena i 15.8 skokova protiv obrambenog specijalista Mutomba.

Na oduševljenje svih se sezonu kasnije na parkete vraća Michael Jordan kao član Washington Wizardsa. Iako star, i dalje je pružao vrhunske igre. U finalu Lakersi pobjeđuju Netse predvođene sjajnim Jasonom Kiddom. O'Neal postaje najkorisniji igrač finala po treći put zaredom te 2002. donosi Lakersima treću uzastopnu titulu. Kanada je pak doživjela gubitak jedne od svoje dvije momčadi u NBA ligi. Naime, Grizzliesi su iz Vancouvera premješteni u Memphis.

Početak sezone 2002/2003 NBA doživljava nove promjene,. Hornetsi sele iz Charlotte u New Orleans. Donesena je i odluka da se prva runda doigravanja igra na četiri dobivene utakmice umjesto dosadašnje tri. U ligu dolaze igrači poput Ginobilija i Amar'ea Stoudemirea koji je postao najbolji novak. Ipak, jedan drugi igrač je plijenio pažnju javnosti. Bio je to 229 cm visoki Kinez Yao Ming. U povijesti je bilo igrača slične visine no nitko od njih nije bio pokretan kao Ming. Također, imao je i odličan šut i tehniku te je postao All-Star igrač. Ipak, njegov Houston, kao ni jedna druga momčad, nije mogao protiv San Antonia. Netsi su ponovno izgubili finale ne mogavši zaustaviti Tima Duncana koji je bio sjajan u svim segmentima košarkaške igre (24.2 poena, 17 skokova, 5.3 asistencije, 5.3. blokade).

Draft prije sezone 2003/2004 donosi nevjerojatnu količinu budućih superzvijezda u NBA. Taj draft se smatra vjerojatno i najboljim u povijesti jer su pristigli igrači poput LeBrona Jamesa, Carmela Anthonyja, Dwyanea Wadea, Chrisa Boshu te još čitav niz vrhunskih igrača. Lakersi nisu imali neki od ranih izbora na draftu kako bi pojačali svoju momčad. Zbog toga su doveli Malonea i Paytona, veterane željne naslova. Uspjeli su doći do finala lige preko Kevina Garnetta i njegovih Minnesota Timberwolvesa. Tamo su naišli na Detroit Pistonse. Lakersi su teško probijali vrhunsku obranu Pistonsa koji su tako postali prvaci predvođeni Chaunceyom Billupsom, Benom Wallaceom i Rasheedom Wallaceom. Poslije sezone održavale su se Olimpijske igre u Ateni koje će biti upamćene kao prve na kojima američka momčad, sastavljena od najboljih NBA igrača, neće osvojiti zlato. Ostatak svijeta se lagano približavao kvaliteti SAD-a te se tako u reprezentaciji Argentine okupila momčad predvođena Ginobilijem. On je uz

pomoć Scole, Delfina, Nocionija, Herrmanna i ostalih pobijedio SAD u polufinalu te otišao do kraja osvojivši zlato. SAD se morao zadovoljiti broncom.

Poslije Olimpijskih igara NBA donosi odluku kako u sezonu 2004/2005 ide u ekspanziju te tako grad Charlotte ponovno dobiva momčad. To je značilo da se liga proširuje na 30 momčadi što je ostalo do danas. Također, uvedene su tri nove divizije (Sjeverozapadna, Jugoistočna i Jugozapadna), te sada svaka konferencija broji po tri divizije što je također ostalo do danas. Do značajnih promjena dolazi i u igračkom kadru jer O'Neal odlazi u Miami a Steve Nash u Phoenix. Phoenix Sunsi su igrali odlično i Steve Nash je bio proglašen za najkorisnijeg igrača sezone, ali u finale su sa zapada otišli Spursi koji su se tamo našli s Pistonsima. Pistonsi nisu uspjeli ponoviti sezonu od lani kada su bili prvaci, najviše zbog Duncana. Ipak, sezona je ostala obilježena po fizičkom obračunu između Pacersa i Pistonsa koji je rezultirao s ukupno 146 utakmica zabrane igračima koji su u tome sudjelovali. Prednjačio je Ron Artest koji je bio suspendiran do kraja sezone jer se obračunao i s navijačima. Posljedica ovog incidenta su bile i mnogobrojne tužbe s kojima se NBA liga morala suočiti, kao i s padom popularnosti. Ipak, komesar lige, David Stern, se uspio svemu oduprijeti te vratiti stari sjaj NBA-u, iako njegovi potezi nisu bili uvijek odobravani od strane igrača a ponekad i javnosti. Izricao je drakonske kazne igračima koji su čak znali i nositi oružje u svlačionice. Uveo je i kodeks oblačenja za igrače kojeg su morali poštovati kada bi bili u funkciji NBA igrača (dolazak/odlazak s utakmice, službene konferencije za javnost itd.)

2005. se liga morala suočiti i s problemima van svoje domene. Naime, uragan Katrina je poharao New Orleans te ga posve opustošio a liga se morala pobrinuti za novi dom Hornetsa. Našli su ga u Oklahoma Cityju u koji će kasnije biti preseljeni SuperSonicsi koji će promijeniti ime u Thunder. Navijači Hornetsa su ipak mogli uživati u igri svoje momčadi uz sve zlo koje ih je snašlo. Naime, imali su najboljeg novaka lige i potencijalno kroz godine jednog od najboljih razigravača u povijesti, Chrisa Paula. Najkorisniji igrač je ponovno bio Nash, no sa zapada su u finale otišli Dallas Mavericksi s Dirkom Nowitzkim. Dallas se morao suočiti s Miamiom. Heat je bio pojačan veteranima Paytonom, Jasonom Williamsom te Antoineom Walkerom. Uz O'Neala i najkorisnijeg igrača finala Wadea, Mavericksi nisu imali šanse te Heat postaje

prvak 2006., prvi put u svojoj povijesti. Wade je bio jedan od najboljih igrača lige no na njegovoj poziciji je još uvijek postojao netko bolji. Bio je to Kobe Bryant koji je 22.01.2006. ubacio 81 poen Toronto Raptorsima, što je odmah iza Chamberlainovih 100 poena u jednoj utakmici.

Prije početka sezone 2006/2007 NBA ne miruje te su odlučili promijeniti službenu loptu. Kožna lopta je zamijenjena loptom napravljenom od mikrovlakana. Nova je lopta smanjila odstupanja između više odskoka jednakog intenziteta. Ipak, nakon mnogih pritužbi igrača, nova lopta je povučena. Te je sezone Nowitzki postao prvi Europljanin s nagradom najkorisnijeg igrača lige. No, do finala su stigli Spursi koji su lagano porazili Cavalierse i LeBrona Jamesa. Parker je bio najkorisniji igrač finalne serije te je on također postao prvi Europljanin s tom nagradom.

Sezona 2007/2008 će ostati upamćena kao nastavak rivalstva između Celticsa i Lakersa. Upravo su se ove dvije momčadi sastale u finalu u sezoni u kojoj je najbolji novak bio neviđeni strijelac Kevin Duranta najkorisniji igrač Kobe Bryant. Iako proglašen najboljim, Bryant nije uspio pobijediti Celticse. Boston je oformio okosnicu momčadi oko Paula Piercea te novopridošlih Raya Allena, koji će u zelenom dresu postati igrač s najviše postignutih trica u povijesti, te svestranog Kevina Garnetta. Ta je momčad donijela 17. naslov Boston Celticsima u povijesti te su oni i danas klub s najviše osvojenih naslova prvaka. Nakon ove sezone održavale su se Olimpijske igre u Pekingu gdje momčad SAD-a nije dozvolila iznenađenja kao u Ateni te je osvojila zlato.

Za Lakerse je to bio vrlo bolan poraz od ljutih rivala Celticsa. Zbog toga su Bryantu kao pojačanje doveli Paua Gasola koji će prvu punu sezonu za Lakerse odigrati 2008/2009. Upravo će uz njegovu pomoć Lakersi proći u finale lige preko Denver Nuggetsa predvođenih talentiranim Carmelom Anthonyjem. S druge strane, Dwight Howard je praktički sam uspio dovesti Orlando Magic u finale. No, tamo nisu imali šanse protiv Los Angeles Lakersa.

Lakersi su itekako cijenili naslov osvojen protiv Magica. Ipak, naslov osvojen 2010. su cijenili još više. Razlog je bio taj što su u finalu svladali Celticse i to u sedmoj odlučujućoj utakmici na svom parketu famozne dvorane Staples Center. Bio je

toukupno 16. naslov u povijesti za Lakerse (prvih pet osvojili u Minneapolisu), te su još uvijek u potjeri za Celticsima iz Bostona.

Tako je završila još jedna etapa dvoboja Lakersa i Celticsa te je zatim uslijedio njihov pad. Drugi klubovi postaju pretendenti za naslov a među njima najviše Miami Heat. Naime, LeBron James je u najisčekivanijoj odluci pojedinog igrača o nastavku karijere, odlučio otići u Miami Heat. Navijači Cleveland Cavaliersa su bili užasnuti zbog toga što je James odrastao u državi Ohio te su mislili da će zauvijek ostati Cavalier. Osim Jamesa, Wade će biti priključen i Bosh te su svi smatrali kako su oni novi prvaci. Ipak, 2011. u finalu su ih neočekivano pobijedili Dallas Mavericksi predvođeni Kiddom i Nowitzkim. Nowitzki je bio proglašen najkorisnijim igračem finalne serije te je napokon ostvario san o osvajanju naslova prvaka s Mavericksima kojima je posvetio čitavu karijeru. S druge strane, sve više pratitelja košarke je počelo sumnjati u Jamesa i njegovu mogućnost da postane prvak. Ove sezone nije bio niti proglašen najkorisnijim igračem jer mu je, nakon dvije godine uzastopnih osvajanja, ovu na gradu oduzeo Derrick Rose u jednoj od najatraktivnijih sezona pojedinog igrača.

Sve sumnje i uvrede koje je trpio, James je sljedeće sezone prekinuo. U sezoni 2011/2012 je bio najkorisniji igrač lige i najkorisniji igrač finala te je donio Heatu drugi a sebi prvi naslov prvaka. Miami je bio bolji od Oklahoma City Thundera predvođenog Kevinom Durantom te Russellom Westbrookom. Uz to, James je osvojio i zlatnu medalju na Olimpijskim igrama u Londonu. Ovu je sezonu obilježila i teška ozljeda Rosea koji je bio jedan od najomiljenijih igrača lige.

Rose je zbog ozljede propustio cijelu sezonu 2012/2013. S druge strane, Miami Heat postaje sve uigraniji te bilježi 27 pobjeda u nizu što je drugi po dužini niz pobjeda u povijesti. Ipak, Heat teže od očekivanog dolazi do finala preko Pula Georgea i njegovih Pacersa. Sa zapada su do finala došli Spursi te je tako počelo jedno od najuzbudljivijih finala u povijesti lige. Na kraju šeste utakmice navijači Heata su već odlazili iz dvorane misleći kako je San Antonio prvak. Organizatori u dvorani su također krenuli s organizacijom proslave prvaka. No tada se dogodio jedan od najpoznatijih trenutaka u povijesti NBA lige. Ray Allen je u posljednjim trenucima pogodio tricpu te odveo utakmicu u produžetak u kojem je Heat slavio. U odlučujućoj sedmoj utakmici Spursi,

razočarani sami u sebe, nisu bili bez šansi ali su ipak izgubili a James je osvojio svoj drugi naslov.

Sljedeće sezone je Miami ponovno došao u finale te probudio nade u treći uzastopni naslov. Tamo su se opet našli San Antonio Spursi koji su prikazali najbolju košarku u povijesti NBA finala te deklasirali Heat. Ukupna razlika u omjeru koševa je bila plus 70 za San Antonio, najviše u povijesti. Bio je to četvrti naslov za Parkera i Ginobilija te peti za Duncana i trenera Popovicha. Ti igrači i trener čine okosnicu jedne od najboljih i najdugovječnijih momčadi u povijesti. Najkorisniji igrač finala je bio Kawhi Leonard koji je u borbi s Jamesom izašao kao pobjednik. Osim toga, sezonu je obilježio vrlo ružan incident. Naime, vlasnik Clippersa Donald Sterling je imao rasistički ispad na račun Afroamerikanaca. Igrači Clippersa su odmah protestirali kao i cjelokupna javnost a na potezu je bio novi komesar lige, Adam Silver. Svi su se pitali hoće li mladi komesar ovom problemu pristupiti dovoljno oštro. Na odobravanje cijele javnosti, on je to učinio. Sterling je bio kažnjen s dva i pol milijuna dolara te doživotnom zabranom rada pod okriljem NBA lige.

Nova sezona je donijela i novu promjenu. Ovaj put ona se očitovala u dužini trajanja All-Star stanke. Prije je trajala svega tri dana a sada je produžena na sedam dana čime se igračima dao ozbiljniji odmor unutar sezone. Na parketu dolazi do sinergije iako mladog već sada najboljeg šuterskog para u povijesti lige. Riječ je o Stephenu Curryju i Klayu Thompsonu. Prvi je proglašen i najkorisnijim igračem lige te je odveo Golden State Warriorse do NBA finala postavivši pritom rekord po broju trica u jednom doigravanju. Dotadašnji rekord je iznosio 58 trica a Curry ga je nadmašio za čak 40 ubačaja više iza linije za tri poena. U finalu 2014. su Warriorsi porazili povratnika Jamesa i njegove ozlijeđene Cavalierse (ozljede Lovea i Irvinga), a najkorisniji igrač finala je bio Andre Iguodala. Na kraju sezone je došlo i do najvrijednijeg potpisa u NBA povijesti. Naime, Anthony Davis je potpisao petogodišnje produženje s New Orleans Pelicansima vrijedno nevjerovatnih 145 milijuna dolara. Najbolji novak lige je postao Andrew Wiggins od kojeg se očekuje da zajedno sa Davisom postane igrač budućnosti cijele NBA lige (<http://www.nba.com>).

2.3. Povijest Hrvata u NBA ligi

U najboljoj košarkaškoj ligi svijeta kroz povijest se okušalo 14 Hrvata. Prvi koji su dolazili su bili vezani uz dolazak internacionalaca u NBA općenito. Upravo su igrači poput Dražena Petrovića, Tonija Kukoča i Dina Rađe bili ti koji su otvorili put svim budućim Europljanima u NBA ligu. Uz njih su u NBA ligi još nastupali i Stojko Vranković, Žan Tabak, Bruno Šundov, Dalibor Bagarić, Gordan Giriček, Zoran Planinić, Mario Kasun, Damir Markota i Roko Ukić. Danas u ligi nastupaju Bojan Bogdanović i Damjan Rudež, dok se očekuje i dolazak Darija Šarića (12. izbor drafta) te Marija Hezonje, najbolje draftiranog Hrvata u povijesti (5. izbor). Uz sve njih valja spomenuti i Krešimira Čosića koji je bio jedan od najboljih sveučilišnih igrača u SAD-u ali nikada nije prihvatio poziv u NBA ligu.

2.3.1. Krešimir Čosić

Iako je proveo tri sezone u SAD-u na sveučilištu Brigham Young, Krešimir Čosić nije prihvatio poziv u NBA ligu. Bio je čak dva puta draftiran, prvo od strane Portland Trail Blazersa 1972. a zatim i od Los Angeles Lakersa 1973. Također, 1976. htjeli su ga angažirati Boston Celticsi. Umjesto da ode u NBA, izabrao je povratak u Zadar i Hrvatsku. Učinio je to zbog pravila po kojem, da je otišao u NBA, nebi mogao nastupati za reprezentaciju te nebi mogao biti u voljenom Zadru. Na odlazak u NBA nije ga nagnula ni, za ono vrijeme vrlo izdašna, ponuda Lakersa od milijun dolara. U sveučilišnoj ligi je bio jedan od najboljih igrača te je bio prvi stranac izabran u najbolju petorku sveučilišne lige. Bio je kompletan igrač koji je podjedanko dobro postizao koševke, skakao te asistirao suigračima. Bez obzira što nije otišao u NBA ligu, 2001. je ušao u Košarkašku kuću slavnih (Bertičević, 2005).

2.3.2. Dražen Petrović

Nakon iznimno uspješnih sezona u Europi, Dražen Petrović je želio dokazati da može igrati i u NBA ligi. Prvo se okušao u Portland Trail Blazersima no tamo nije dobio pravu priliku te nije mogao pokazati svoju košarkašku genijalnost. Zbog toga je promijenio klub te otišao u New Jersey Netse. Tamo je dobio željeno mjesto u startnoj petorci te priliku za dokazivanje. Petrović je slovio za igrača koji najviše trenira a to mu

se i isplatilo. Naime, u sezoni 1992/1993 je prosječno postizao 22.3 poena po utakmici te je bio među najboljim strijelcima lige. Tako je dokazao da su Europljani itekako sposobni igrati u NBA ligi te je otvorio put sljedećim naraštajima vrhunskih europskih košarkaša. Nažalost, nakon tako uspješne sezone je smrtno stradao u automobilskoj nesreći 7. lipnja 1993. Ipak, smatra se jednim od najboljih šutera u povijesti košarke te je 2002. ušao u Košarkašku kuću slavnih (Zorko, 1997).

2.3.3. Dino Rađa

Dino Rađa je u NBA ligu stigao u sezoni 1993/1994 te se u njoj zadržao četiri sezone. U ligu je trebao stići već 1989. no sud je tada potvrdio da mu je ugovor u Europi još uvijek važeći. U NBA-u je nastupao za najtrofejniju momčad, Boston Celticse. Iako Celticsi tih godina nisu bili na njima svojstvenom šampionskom nivou, Rađa je slovio kao njihov najbolji igrač što je bio izniman uspjeh. Igrajući na poziciji centra i krilnog centra, uspješno je igrao protiv velikana poput Ewinga, O'Neala, Olajuwona, Robinsona, Mourninga, Barkleya, Malone i drugih (Rađa, 2000).

2.3.4. Toni Kukoč

Toni Kukoč je najtrofejniji Hrvat u NBA ligi. Nakon vrlo uspješne karijere u Europi, otišao je u Chicago Bullse 1993. Svoj izniman talenat je potvrdio u sezoni 1995/1996 kada je bio proglašen najboljim igračem s klupe u cijeloj ligi. Tada je bio vrlo važan igrač Bullsa koji su te sezone osvojili naslov uz rekordan omjer pobjeda i poraza, 72-10. Naslove prvaka je osvojio i 1997. i 1998., te je tako postao važna karika jedne od najboljih momčadi u povijesti NBA lige u kojoj je nastupao zajedno s velikanima poput Jordana i Pippena. Nakon Chicago Bullsa je još igrao i za Philadelphia 76erse, Atlanta Hawkse te Milwaukee Buckse. Karijeru je zaključio 2006. te se očekuje njegov ulazak u Košarkašku kuću slavnih (Škaro, 2001).

3. ORGANIZACIJA NBA LIGE

U ovom će se poglavlju predstaviti organizacija NBA lige. Prvenstveno kako je ona organizirana po konferencijama i divizijama a zatim i kako je organizirana sezona u NBA ligi.

3.1. Podjela momčadi na divizije i konferencije

NBA liga je sastavljena od 30 momčadi. 15 momčadi natječe se u istočnoj konferenciji, dok se drugih 15 momčadi natječe u zapadnoj konferenciji. Svaka konferencija se dijeli na 3 divizije. Istočna se dijeli na divizije Atlantic, Central i Southeast. Zapadna se dijeli na Northwest, Pacific i Southeast.

Slika 1. Podjela NBA lige na divizije i konferencije

Eastern Conference Standings										
	W	L	Pct	GB	Home	Road	Div	Conf	Streak	L10
Atlantic										
Boston	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
New Jersey	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
New York	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Philadelphia	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Toronto	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Central										
Chicago	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Cleveland	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Detroit	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Indiana	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Milwaukee	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Southeast										
Atlanta	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Charlotte	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Miami	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Orlando	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Washington	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Western Conference Standings										
	W	L	Pct	GB	Home	Road	Div	Conf	Streak	L10
Southwest										
Dallas	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Houston	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Memphis	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
New Orleans	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
San Antonio	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Northwest										
Denver	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Minnesota	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Oklahoma City	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Portland	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Utah	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Pacific										
Golden State	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
LA Clippers	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
LA Lakers	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Phoenix	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0
Sacramento	0	0	.000	--	0-0	0-0	0-0	0-0	--	0-0

Izvor: <https://thenocturnalnba.wordpress.com>, preuzeto: 27.08.2015.

3.2. Draft NBA lige

NBA Draft se održava svake godine u razmaku od nekoliko mjeseci od velikog finala lige te označava početak pripreme roстера klubova za sljedeću sezonu kroz odabir novaka na draftu te transfere. Draft označava klupske odabire mladih igrača (srednjoškolaca ili igrača sveučilišne NCAA lige te inozemnih igrača). Igrači se imaju pravo prijavljivati na draft kada navršše 19 godina, ili ako će u kalendarskoj godini kada se događa draft navršiti 19 godina. Zbog toga se od 2006. srednjoškolci, koji su srednju školu netom završili, ne mogu prijaviti na draft već moraju čekati jednu godinu. Zbog toga često odlaze na tih godinu dana igrati u Europu ili odlaze na jednu godinu na neko od sveučilišta da bi nastupali u nacionalnoj sveučilišnoj ligi.

Prije drafta održava se Draft lottery na kojem sudjeluje 14 najlošijih klubova iz prethodne sezone. Momčad s najlošijim omjerom ima najveće šanse dobiti pravo na prvi izbor drafta i potencijalno najboljeg igrača. Druga momčad s najlošijim omjerom ima nešto manje šanse koja opada sve do 14. momčadi na lotteryju. Na ovaj način se odabiru momčadi za prva tri izbora. Od 4. do 14. izbora slijedi pravilo lošijeg omjera. To znači da će momčad s najlošijim omjerom od preostalih 11 momčadi imati 4. izbor itd. Nakon ovih 14 momčadi, na draftu se priključuje 16 momčadi koje su izborile doigravanje prethodne sezone. One su također poredane prema ostvarenom omjeru iz prethodne sezone, što znači da će momčad s najlošijim omjerom iz regularne sezone koja je izborila doigravanje imati 15. izbor na draftu itd.

Sam Draft sadrži dvije runde s po 30 izbora u svakoj. Svaka runda ima 30 izbora zbog toga što je liga sastavljena od 30 momčadi. Prema tome bi svaka momčad trebala imati 2 izbora no često se događa da neka momčad ima samo jedan ili ni jedan izbor zbog toga što su svoja prava na te izbore predali nekoj drugoj momčadi u nekom transferu. Za klub je najbolje da ima što viši izbor, naravno najbolje je imati pravo na prvi izbor jer tada još ni jedan novak (engl. *Rookie*) nije izabran pa je mogućnost odabira najveća. Jednom kad je igrač izabran, drugi klub ga više ne može birati, moguća je jedino razmjena.

Ovakav sustav izražava pravednost jer su slabiji klubovi u mogućnosti birati bolje igrače te u narednim sezonama parirati jačim klubovima. Izborima na draftu se može i

trgovati pa se tako često dogodi da neki klub u razmjenju pošalje nekoliko izbora drafta za nekog već etabliranog igrača (https://en.wikipedia.org/wiki/NBA_draft).

3.3.Ljetna liga

Ljetna liga (engl. *Summer league*), započela je 2004. a održava se ubrzo nakon NBA drafta. Momčadi su sastavljene od tek draftom izabраниh igrača te igrača s 3 ili manje godine iskustva igranja u NBA ligi. Ljetna liga se održava u Orlando, Las Vegasu te Utahi. Utakmice ove lige najviše služe trenerima i javnosti da vide što mogu očekivati od svojih mladih igrača (Jozsa, 2011).

3.4.Regularni dio sezone

Prije početka regularnog dijela sezone momčadi nastupaju u predsezoni. Trening kampovi završavaju u kasnom rujnu te predsezona služi da bi se detektiralo u kakvom je stanju momčad te kako bi se izvršile posljednje pripreme za početak sezone.

Početak regularne sezone je u zadnjem tjednu listopada. Svaka od 30 momčadi igra 82 utakmice kroz sezonu, 41 kod kuće i 41 u gostima. Svaka utakmica je podijeljena na dva poluvremena s po dvije četvrtine koja traje 12 min. Igrač smije akumulirati 5 prekršaja, dok je šesti isključujući. Također, igrač kao upozorenje može biti kažnjen tehničkim prekršajem (slobodna bacanja i lopta za protivnika), te isključujućom tehničkom (diskvalifikacija iz utakmice s mogućnošću diskvalifikacije iz više utakmica). Za odmor igrača kroz utakmicu treneri koriste minute odmora.

Pojedina momčad igra sa svakom momčadi iz svoje divizije 4 puta što bi značilo da svaka momčad igra 16 divizijskih utakmica. Nadalje, svaka momčad igra po 4 utakmice protiv 6 momčadi iz drugih divizija iste konferencije, odnosno 24 utakmice. Protiv ostalih 4 momčadi iz konferencije pojedina momčad igra 3 puta što znači 12 utakmica. Svaka momčad igra i 2 puta protiv svake momčadi suprotne konferencije što daje 30 utakmica. Tako su podijeljene 82 utakmice svake momčadi.

Posebnu draž izazivaju utakmice igrane na Božić kada cijele obitelji posjećuju NBA arene. Također, one su i marketinški mamac za gledatelje iz cijelog svijeta te promociju NBA lige. Osim tih utakmica, liga je odlučila i nekoliko utakmica regularne sezone

igrati u Europi. Tako su primjerice New York Knicksi igrali protiv Detroit Pistonsa u Londonu.

Na kraju sezone se dodjeljuju različite nagrade poput nagrade za najkorisnijeg igrača lige, najboljeg obrambenog igrača lige, najboljeg novaka lige, igrača koji je najviše napredovao. Također, biraju se i najbolje petorke lige te najbolje obrambene petorke (https://en.wikipedia.org/wiki/National_Basketball_Association).

3.5.All-Star stanka

All-Star stanka traje tjedan dana u veljači svake sezone. U toj stanci se u tri dana održava All-Star Event koji uključuje samo najbolje i najpopularnije igrače lige. Središnji događaj All-Stara je All-Star utakmica između istočne i zapadne konferencije. Prve petorke ovih momčadi biraju navijači putem internetskog glasovanja. Zamjene biraju treneri NBA klubova. Istočnu konferenciju vodi trener momčadi koja te sezone ima najbolji omjer na istoku. Zapadnu konferenciju vodi trener momčadi koja te sezone ima najbolji omjer na zapadu. Poslije utakmice se odabire najkorisniji igrač All-Star utakmice.

Uz ovu utakmicu All-Star ima i popratni sadržaj među kojem su najpoznatiji natjecanje gađanju trica te natjecanje u zakucavanjima. Ova dva natjecanja stvorila su neke od najatraktivnijih i kulturnih trenutaka NBA lige: gađanje trica Birda ili Curryja te zakucavanja Jordana, Dominiquea Wilkinsa, Spuda Webba ili Vincea Cartera.

Ubrzo nakon All-Stara dolazi do zadnjeg roka za trgovanje igračima. Nakon toga klubovi više ne mogu obavljati transfere do kraja sezone(https://en.wikipedia.org/wiki/NBA_All-Star_Game).

3.6.Doigravanje

Nakon završetka regularnog dijela sezone dolazi doigravanje (engl. *Playoffs*) za najboljih 16 momčadi sezone. 8 ih ulazi s istoka te 8 sa zapada te ne igraju međusobno. Prvoplasirana momčad konferencije u prvom krugu igra protiv osmoplasirane momčadi, drugoplasirana momčad igra protiv sedmoplasirane i tako redom. U svakoj fazi doigravanja igra se serija na četiri dobivene utakmice što znači da u seriji najviše može biti sedam utakmica.

Što se tiče plasmana, važno je napomenuti kako je divizijskim prvacima zagarantirano jedno od prvih četiri mjesta u konferenciji. Tako prva četiri mjesta čine divizijski prvaci te jedna momčad sa sljedećim najboljim omjerom. Na taj način je drugoj najboljoj momčadi konferencije osigurana druga pozicija, dok se divizijski prvaci raspoređuju prema omjeru. Od petog do osmog mjesta su momčadi također raspoređene prema omjeru, tko ima bolji omjer ulazi u doigravanje s bolje pozicije. Ako dvije ili tri momčadi imaju isti omjer dolazi do niza uvjeta zašto je određena momčad bolje rangirana. Tako se prvo gleda da li je neka od tih momčadi divizijski prvak, ako to nije slučaj ili su obje divizijski prvaci tada se gleda bolji omjer u međusobnim susretima. Ukoliko su i u tome izjednačeni gleda se bolji postotak pobjeda u diviziji (ako su u istoj), ako nisu gleda se bolji postotak pobjeda u konferenciji. Poslije toga se gleda postotak pobjeda protiv momčadi koje su izborile doigravanje a u istoj su konferenciji, a zatim i postotak pobjeda protiv momčadi suprotne konferencije koje su izborile doigravanje. Na kraju, ako ništa od toga ne pomaže, gleda se razlika između omjera primljenih i postignutih koševa.

Pozicija s koje se kreće je bitna zbog toga što ako ulazite s bolje pozicije dobit ćete nominalno lakšeg protivnika. Osim toga, momčad koja je bolje plasirana ima i prednost domaćeg terena. Svaka serija se igra na četiri dobivene utakmice po sustavu 2-2-1-1-1 što vrijedi za sve faze doigravanja.. To znači da momčad koja je u seriji bolje plasirana igra prve dvije utakmice kod kuće, zatim petu utakmicu (ukoliko do nje dođe) te sedmu utakmicu (ukoliko do nje dođe). To označava prednost domaćeg terena. Kao što je već rečeno, divizijski prvak ima zagarantirano jedno od prvih četiri pozicije za ulazak u doigravanje. Zbog toga se može dogoditi da je neka momčad prvak slabije divizije a bolje je plasirana od primjerice drugoplasirane momčadi jače divizije. Ako se takve dvije momčadi sretnu u doigravanju, prednost domaćeg terena neće imati divizijski prvak već momčad s boljim omjerom pobjeda i poraza.

Tako momčad koja nakon regularnog dijela sezone ima najbolji omjer, gledajući cijelu ligu, ima zagarantiranu prednost domaćeg terena sve do finala lige te u samom finalu lige ukoliko do njega dođe. Prije samog finala lige postoje 3 faze koje mu ptrehode. Tako momčad koja želi ući u finale lige mora prvo proći prvi krug doigravanja, zatim polufinale konferencije te finale konferencije. Ukoliko momčad

prođe ove 3 faze te uđu finale lige, tamo će se naći s pobjednikom suprotne konferencije. Pobjednik u toj finalnoj seriji postaje prvakom NBA lige.

Nakon finala proglašava se i najkorisniji igrač finala a prvaci primaju pehar službenog naziva Larry O'Brien Trophy. Uz ovaj trofej, svi igrači i treneri pobjedničke momčadi primaju i simbolično prstenje namijenjeno isključivo NBA prvacima (https://en.wikipedia.org/wiki/NBA_playoffs).

4. FINANCIJSKI SUSTAV

Financijski sustav NBA lige je vrlo kompleksan. Zbog toga će se u ovom poglavlju opisati samo najbitniji pojmovi koji ga određuju. Oduvijek se oko ove lige vrtjelo mnogo novca zbog odličnog marketinga i popularnosti lige. Najveći novac liga dobiva putem prodaje TV prava a pokrenuta je i NBA TV. Liga je prodala TV prava za nevjerojatnih 24 milijardi dolara na 9 godina a ugovor stupa na snagu u ljeto 2016.

Ugovori s najvećim sportskim poduzećima poput Adidasa i Nikea potpisivani su na stotine milijuna dolara kako bi baš oni proizvodili dresove i ostala dobra za sve NBA momčadi. Tako je ugovor potpisan s Nikeom vrijedan milijardu dolara a stupit će na snagu u sezoni 2017/2018.

Ova dva ugovora drastično će utjecati na salary cap te potraživanja igrača od svojih vlasnika.

4.1. Salary cap

Salary cap predstavlja iznos koji momčad smije potrošiti na dovođenje igrača. Iznos za trenere, pomoćne trenere, skaute i ostatak stručnog osoblja je izuzet u ovome pravilu. Salary cap postoji od prve sezone i donesen je kako bi se omogućila veća konkurentnost unutar natjecanja. Klubovi s većim tržištem poput New Yorka ili Los Angelesa će uvijek imati veću mogućnost profita od sredina poput Orlanda ili Millwaukeea, no salary cap stavlja sve klubove u ravnopravniji položaj. Za svaku momčad vrijedi ista granica do koje klub smije trošiti. Zbog toga se ne može dogoditi da se najbolji i najplaćeniji igrači grupiraju u jednu ili nekoliko momčadi. Tako gotovo svaki klub ima zvijezdu oko koje gradi momčad. Upravo u ovakvom sustavu uprava, menadžeri i skauti

određenog kluba dolaze do izražaja zbog toga što igraču ne mogu ponuditi dovoljno novaca da bi on došao, iako oni taj novac imaju. Moraju koristiti svoje vještine i vući prave poteze kako bi stvorili vrhunsku momčad. Ukoliko je salary cap primjerice postavljen na 60 milijuna dolara (iznos se dobiva putem izračunavanja prihoda vezanog uz košarku), tada će klub koji je prethodne sezone na svoju momčad potrošio 40 milijuna dolara, sljedeće sezone moći potpisivati igrače u ukupnom iznosu od 20 milijuna dolara. Klub koji je prethodne sezone potrošio 62 milijuna dolara i probio salary cap granicu, moći će potpisivati samo vlastite igrače koji za taj klub igraju već tri sezone. Ova iznimka za klubove koji su probili salary cap granicu se naziva Larry Bird iznimka jer je on bio prvi igrač na kojem je upotrijebljena.

Postoji još iznimaka u kojima se salary cap granica može probiti no to sa sobom povlači određene posljedice u obliku poreza na luksuz (engl. *Luxury tax*). Ovaj porez je mehanizam kojim se kontrolira potrošnja NBA momčadi a postavljen je nešto više od salary cap granice. Klubovi koji u plaćanju igrača premaše granicu poreza na luksuz moraju plaćati ovaj oblik poreza. Porez na luksuz se povećava ovisno o iznosu za koji je premašena njegova granica. Primjerice Miami Heat je jedne sezone premašio granicu poreza na luksuz za 12.28 milijuna dolara te je zbog toga morao platiti 21.29 milijuna dolara poreza na luksuz. Porez bi sljedećih sezona bio i veći ukoliko bi Heat i dalje probijao granicu poreza na luksuz jer bi se tada dodatno uključio i porez za ponavljače. Zbog takvih visina poreza klubovi rijetko prakticiraju probijanje ove granice.

Osim Larry Bird iznimke postoji i iznimka naziva Mid-level. Prema njoj klub koji je prekoračio samo salary cap granicu te onaj klub koji je prekoračio i salary cap granicu i granicu poreza na luksuz, može potpisati igrača koji prethodne sezone nije igrao za taj klub. Jedino što u ovom slučaju dolazi do ograničenja koliko ga klub može platiti. Taj iznos često ne premašuje 5 milijuna dolara pa tako se putem ove iznimke ne može dovesti neki kvalitetniji igrač.

Još je jedan pojam bitan za financijski sustav a to je Cap hold. Cap hold predstavlja financijsku obavezu kluba u odnosu na salary cap prema vlastitom igraču kojemu je istekao ugovor. Time je klub obavezan igraču kojem je istekao ugovor povećati primanja ukoliko ga želi ponovno potpisati. Zbog toga primjerice klub koji je 20

milijuna dolara ispod salary capa, neće moći za tih 20 milijuna dovesti nove igrače ako istodobno želi potpisati vlastite igrače kojima je istekao ugovor. Klub se nečega mora odreći. Ovo pravilo je doneseno kako klubovi ne bi mogli iskoristiti sav svoj prostor do salary cap granice za nove igrače, te tek onda potpisivati vlastite kojime je istekao ugovor.

Zbog svih ovih pravila postoje minimalni, maksimalni i veteranski ugovori koje igrači mogu dobiti. Valja napomenuti i kako su novaci izabrani na draftu plaćeni u svojim prvim ugovorima prema tome kojim su izborom bili izabrani na draftu. Prvim izborima na draftu zagantirani su veći ugovori (<http://nbacro.com>).

4.2.Štrajk u NBA ligi

Pošto klubovi djeluju kao franšize pod okriljem NBA lige, štrajkovi u NBA-u su slični štrajkovima običnih poduzeća. Štrajk NBA lige (engl.*Lockout*) dogodio se 1995., 1996., 1998. te 2011.

Košarkaši su se tih godina preko svojeg sindikata bunili protiv svojih poslodavaca (vlasnika franšiza) zbog premalih plaća. Istovremeno, poslodavci su optuživali svoje igrače da traže previše. Sve to je NBA liga promatrala sa strane te slušala argumente obiju strana te pokušavala doći do dogovora.

Kako bi preduhitrili igrače, vlasnici su ti koji su proglašavali štrajk. Njima je to isplativije nego da igrači proglase štrajk unutar sezone. Najduži štrajk dogodio se 1998. koji se prenio čak i u drugu polovicu sezone. Ta sezona je bila skraćena na svega 50 utakmica prije doigravanja. To je donijelo pad popularnosti lige te se propitkivalo da li je prvak u takvoj krnjoj sezoni pravi prvak. Kamen spoticanja između igrača i vlasnika je visina salary capa kojim profitiraju vlasnici klubova jer su na neki način plaće igrača ograničene. Visina salary capa se određuje kroz prihode koji klubovi imaju od košarkaških aktivnosti (prodaja ulaznica, dresova, TV prava itd.). Vlasnici uvijek žele što manji dio prihoda trošiti na plaće igrača, dok igrači žele da se što veći dio prihoda troši na njihove plaće. Primjerice, vlasnici postavljaju salary cap na 50% prihoda a igrači žele da on bude na 53% što će njima donijeti veće plaće. Vlasnici se uvijek bune da su zbog isplata tih velikih plaća u minusu te da im je bolje ugasiti klub. No, to baš i nije tako zbog toga što po američkim zakonima oni amortizaciju (starenje igrača) prikazuju

kao trošak kojeg zapravo nema. Kada se ne mogu dogovoriti dogodi se štrajk ali svaki puta do sada su obje strane shvatile da odgoda sezone donosi velike gubitke i jednima i drugima te su uvijek do sada našli kompromis kako bi se sezona održala, premda skraćena (<http://nbacro.com>).

5. OSTALE ZNAČAJKE NBA LIGE

NBA liga se sastoji od još mnogih dijelova a ovdje će biti objašnjeni još oni važniji jer poput razvojne lige podupiru samu NBA ligu, ili brinu o ženskoj košarci kao WNBA, ili pak brinu o općem dobru društva kao NBA Cares.

5.1. Razvojna liga

Razvojna liga, odnosno NBDL (engl. *National Basketball Development League*), osnovana je 2001. od strane inicijatora komesara Davida Sterna te uz potporu vlasnika klubova. Prvo se u ovoj ligi natjecalo samo osam momčadi na jugoistoku. No, nakon godina nestabilnosti širi se na jugozapad i zapad, odnosno u savezne države California, New Mexico, Oklahoma i Texas. Nakon toga NBA momčadi poput Los Angeles Lakersa prihvaćaju ligu te osnivaju vlastite NBDL momčadi.

Ove momčadi NBA klubovima koriste kako bi mlade igrače iz NBA-a poslali na usavršavanje igre u razvojnu ligu te tako imaju i bazu igrača koje mogu povući u NBA klub ako im neki od njih zatreba. Razvojna liga danas broji 19 momčadi. Neki NBA klubovi dijele NBDL momčadi, primjerice Dakota Wizardsi su momčad Washington Wizardsa i Memphis Grizzliesa. NBA klubovi nastoje imati NBDL momčad što bliže zemljopisno gledano.

Postoje tri vlasnička modela momčadi u razvojnoj ligi. Neke momčadi su osnovane direktno od strane NBA klubova, jedna nezavisno nastupa u razvojnoj ligi što znači da na njezine igrače niti jedan NBA klub ne polaže prava. Najčešće su one koje su nastale samostalno ali im sada NBA klubovi financiraju sve aktivnosti te time polažu prava na njihove igrače.

Razvojna liga se pokazala kao dobar poligon za NBA momčadi iz koje mogu crpiti igrače koji se nisu snašli odmah u NBA ligi ali su se razvili u razvojnoj te su sada

spremni pomoći svojem NBA klubu. To je uvidjelo mnogo NBA klubova pa tako oni koji još nemaju NBDL momčad najavljuju kako je planiraju imati (Jozsa, 2011).

5.2. Ženska NBA liga

Ženska NBA liga, WNBA (engl. *Women's National Basketball Association*), je nastala 1997. nakon neuspjelih pokušaja osnivanja ženske lige u 70-ima i 80-ima. Prva sezona je otvorena s 8 ekipa koje su mahom bile na velikim tržištima kako bi mogle opstati, te su bile povezane s NBA klubovima koji su ih financijski pomagali. Mnogi WNBA klubovi poslovali su s gubitkom ili su bili na nuli, no liga je opstala te danas broji 12 ekipa. Liga je kroz godine doživjela određeni rast popularnosti pa je tako primjerice 2008. prodaja WNBA dresova povećana za 40%, dok je ukupna prodaja dobara vezanih uz WNBA porasla za 36%. Same igračice godišnje mogu zaraditi 50-100 tisuća dolara (Jozsa, 2011).

5.3. NBA Cares

NBA zbog velike popularnosti ima veliki utjecaj na zbivanja u američkom ali i svjetskom društvu te na ponašanje osobito mladih ljudi. Kroz NBA Cares se liga povezala s lokalnim zajednicama, neprofitnim udrugama i ostalima koji brinu o općem dobru. Liga najviše pomaže financijski ali i primjerice u obliku druženja NBA zvijezda sa stanovništvom, osobito siromašnim, bolesnim, pogođenim vremenskim nepogodama te svim ostalim ugroženim ljudima. NBA igrači se rado odazivaju na različite akcije koje organizira NBA Cares.

NBA Cares brine i o obrazovanju pa tako organizira različita besplatna predavanja i sl. Podiže razinu svijesti o različitim bolestima i virusima, od malarije do HIV-a. Također, promovira tjelovježbu kao dio zdravog života, obnavlja košarkaška igrališta, ali i škole i knjižnice. Daje novac osnovnim školama kako bi kantine djeci mogle pružati potpunije i zdravije obroke.

NBA Cares organizira i mnoge posjete izvan SAD-a. Tako najveće NBA zvijezde često posjećuju Afriku, Aziju te ostale dijelove svijeta. Od 2005. kada je NBA Cares osnovan, liga je prikupila više od 260 milijuna dolara za humanitarne svrhe i darovala

više od 3 300 000 sati svog vremena. Također, izgrađeno je 970 mjesta namijenjenih ljudskoj upotrebi (škole, knjižnice, igrališta, domovi, kuće) diljem svijeta (Jozsa, 2011).

6. ZAKLJUČAK

NBA liga je vrlo kompleksna sportska liga koja pruža najkvalitetniju košarku u svijetu. Ipak, sve promjene koje su se kroz povijest s njom događale su je učinile boljom u svakom pogledu.

I kada se pomisli kako mjesta za napredak više nema, liga najavljuje nove tehničke promjene poput postavljanja satova namijenjenih minutama odmora (kako bi trajale točno 60 sekundi) ili proširenju prostora iza koševa (zbog zaštite igrača od ozljeda) što će morati napraviti sve NBA dvorane. Osim toga, najavljuje se da će isključivo omjer pobjeda i poraza odlučivati o tome tko će se naći u doigravanju. To dokazuje da čelnništvo lige ne miruje već osluškuje savjete vlasnika klubova, igrača i navijača te želi ligu dovesti do savršenstva. Moguće su i pogreške ali ukoliko do njih i dođe liga će ih priznati te ih promijeniti i nastaviti s razvojem. Zbog takvog mentaliteta liga ima ogromnu popularnost te utjecaj i van košarkaških terena.

7. LITERATURA

1. Bertičević, N. (2005). Krešo: Legenda o Krešimiru Čosiću. Zadar, Zadiz
2. Jozsa, F. (2011). The National Basketball Association, Business, Organization and Strategy. Singapore, World Scientific Publishing Co.
3. nbacro.com, <http://nbacro.com/vijesti/analiza-financijskih-situacija-svih-nba-ekipa-19280> (24.08.2015.)
4. nbacro.com, <http://nbacro.com/vijesti/vodie-kroz-lockout-i-pohlepu-za-pocetnike-11759> (27.08.2015.)
5. Rađa, D. (2000). Moje galebe. Split, Glas Dalmacije
6. Škaro, D. (2001). Velikani hrvatskog sporta. Zagreb, Golden Marketing
7. Zorko, M. (1997). Dražen Petrović. Zagreb, Zri- Šport
8. Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/National_Basketball_Association (18.08.2015.)
9. Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/NBA_All-Star_Game (21.08.2015.)
10. Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/NBA_draft (21.08.2015.)
11. Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/NBA_playoffs (21.08.2015.)
12. www.nba.com, <http://www.nba.com/history/nba-season-recaps/index.html> (16.08.2015.)

PRILOZI

Pregled slika:

Slika 1. Podjela NBA lige na divizije i konferencije

